

Βιβλιοδρόμο

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 26-27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2024

περιοδικό

7

Αλήθεια, τι είναι, στ' αλήθεια, ένα περιοδικό;

Παρουσίαση του 12ου τεύχους του περιοδικού «αλήθεια», το οποίο περιλαμβάνει αφιέρωμα στην trans χειραφέτηση, την εικόνα και το βλέμμα, καθώς και τις «Αντιγόνες»

ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΑΝΑΣΗΣ ΛΑΓΠΟΣ

Την Ανοιξη του 2024, ένα περιοδικό με τη βαρυσήμαντη επωνυμία αλήθεια και τον βαρύτεριο αυτοπροσδιορισμό «περιοδικό ψυχανάλυσης, φιλοσοφίας και τέχνης» κυκλοφόρησε ένα διπλό τεύχος, φθάνοντας αισίως τα 12 τεύχη από την έναρξη κυκλοφορίας του από τις εκδόσεις Πατάκη: Ανοιξη του 2007. Όμως, οι αναγνώστ(ρι)ες που θα επισημάνουν α μια λογική ανακολουθία ανάμεσα αφενός στο σημαίνον αλήθεια, το οποίο - εκ πρώτης όψεως και εξ ακοής - πυροδοτεί καθολικευτικούς συνειρμούς και αξιώσεις - δεδομένου ότι Η αλήθεια φαντάζει αϊδία και αιώνια -, και αφετέρου στον εφήμερο χαρακτήρα ενός περιοδικού, και β) μια χρονική ανακολουθία ανάμεσα

φυλλα-οιονεί πίνακες περιεχομένων, για να αντιληφθεί ότι όντως διανοήθηκε μια φιλόξενη ζώνη εντός της πάλλεται η επιθυμία κινητοποιώντας τη βαθμίδα του γράμματος με αφιερώματα (σε στοχαστές και/ή σε θεματικές), varia (ποικίλα κείμενα θεωρητικού προβληματισμού), «φακέλους» (συλλογές κειμένων μιας επίκαιρης θεματικής), μεταφράσεις, συνεντεύξεις και βιβλιοπαραστάσεις υπό το σημείο κύριων ονομάτων (J. Derrida, P. Celan, J. Lacan, Ph. Lacoue-Labarthe, Γ. Ρόρρις, Fr. Kittler, Goya, A. Badiou, Deleuze, Cy Twobly) και θεματικών («Ψυχανάλυση και θεωρία των μέσων», «Δεκέμβρης 2008», «Το Κλειμένο Γράμμα», «Διαφορά των φύλων», «Κρίση», «Το τέλος της διαφοράς των φύλων», «Ψυχανάλυση και Λογοτεχνία», «Λακάν και Ντελίζ», «Αντιγόνη και ηθική της ψυχανάλυσης», «trans χειραφέτηση», «εικόνα και το βλέμμα», «Αντιγόνη-Αντιγόνες»), συυφασμένων με τον ερμηνευτικό μίτο της ψυχανάλυσης, της φιλοσοφίας, της τέχνης επί του κάρναβου της αλήθειας. Όμως, οι αναγνώστ(ρι)ες δεν παρατούνται ενδεχομένως από την προσπάθεια κατανόησης αυτής της, με αδρές μολυβιές, θεωρητικές στενογραφίες de omni re scibile: αρκεί όλη

«Η προσπάθεια με την αλήθεια στηρίζεται στην επιθυμία να ανοίξουμε μια φιλόξενη ζώνη συστέγασης και διαλόγου της ψυχανάλυσης, της φιλοσοφίας, της τέχνης, και όλων των πρακτικών που κινητοποιούν τη βαθμίδα του γράμματος»

στα 17 έτη κυκλοφορίας και στα 12 τεύχη (μόλιτα 2 εξ αυτών διπλά), ενδεχομένως να θέσουν το ερώτημα: Αλήθεια, τι είναι, στ' αλήθεια, ένα περιοδικό; Κατ' αρχάς και κατ' αρχίαν, ας υπενθυμίσουμε τι σημείωναν στην εναρκτηρία παράγραφο του 1ου τεύχους πριν από 17 ολόκληρα χρόνια, οι τρεις καθ' ύλην αρμόδιοι: «Η προσπάθεια που ξεκινάμε με την αλήθεια στηρίζεται στην επιθυμία μας να ανοίξουμε μια φιλόξενη ζώνη συστέγασης και διαλόγου της ψυχανάλυσης, της φιλοσοφίας, της τέχνης, και γενικότερα όλων των πρακτικών που κινητοποιούν τη βαθμίδα του γράμματος». Ας υπενθυμίσουμε, επίσης, ότι η προαναφερθείσα καθ' ύλην αρμόδια τριάδα ιδρυτ(ρι)ών συνεπικουρήθηκε όλη αυτή τη χρονική περίοδο ως προς το πνεύμα και γράμμα της έκδοσης από μία διεπιστημονική ομάδα ελλήνων και ξένων στοχαστών, πανεπιστημιακών και μη, καθιστώντας την αλήθεια ένα ελληνογλωσσό επιστημονικό περιοδικό με διεθνή κύρος - σαν και αυτό που φέρει το σημαίνον που κοσμεί τα εξώφυλλα του. Αρκεί το βλέμμα των αναγνώστ(ρι)ών να χαϊδέψει αυτά τα καλίσθητα εξώ-

αυτή η ομολογούμενος πληθυντική, πολυφωνική και πολυσιχιδής θεματολογία, με όλες τις θεωρητικές απαιτήσεις και τις πρακτικές της συνεπαγωγές σε επίπεδο οικονομίας δυνάμεων και πόρων (ανθρώπινων και χρηματικών), για να δικαιώσει και να δικαιολογήσει, κοντολογίς να νομιμοποιήσει, τον ομολογούμενος (α)περιοδικό χαρακτήρα της αλήθειας; Δεν αναιρείται εξαιτίας αυτής της λογικής και χρονικής ανακολουθίας η ίδια η ουσία του περιοδικού, η οποία - εξ ορισμού - βασίζεται στην επικαιρότητα και στην περιοδικότητα, ήτοι στην παροντική διάσταση και στην εύρυθμη και εύτακτη κυκλικότητα της επανάληψης εντός του χρόνου; Κι όμως, εδώ ακριβώς έγκειται ο μοντέρνος, πολύ μοντέρνος χαρακτήρας της αλήθειας. Η ημιμυθία της νεωτερικότητας, όπως έδειξε ο Foucault στο «Τι είναι Διαφοτισμός;», είναι η φιλοσοφική θεωρησία του (παρ)όντος, όπως την εγκαινίασε ο Kant το 1784, απαντώντας στο ερώτημα που έθεσε ένα βερολινέζικο περιοδικό, ήτοι η επικαιρο-ποίησι ανεπίκαιρων ερωτημάτων.* Ωστόσο, αυτή η φιλοσοφική

θεώρηση παραμένει προ-νεωτερική, αν δεν συνδυαστεί με την τέχνη και το καλλιτεχνικό βλέμμα που δεν έχει ως έδρα του ένα σταθερό σημείο παρατήρησης, αλλά μετακινείται διαρκώς και αλλάζει προοπτικές, ακολουθώντας τα βήματα του flâneur, του πλάντα που περιέγραψε ο Baudelaire προσφύως ως την υποκειμενικότητα που σκοπεύει «να αποσπάσει από την παροδικότητα της μόδας την ποιήση που εγκαταλείπει μέσα στην ιστορία, να εξάγει το αιώνιο από το παροδικό». * Όμως, ούτε η συνύφανση φιλοσοφικού στοχασμού και καλλιτεχνικού βλέμματος αρκούν για να εξ-υφάνουν τα πέπλα της αλήθειας, καθώς δεν μπορεί κανείς να είναι απόλυτα μοντέρνος, αν δεν λάβει στα σοβαρά τη μοντέρνα, πολύ μοντέρνα απόφαση του Rimbaud «Je est un autre» [«Εγώ είναι ένας άλλος»], όπου ο δικασμός του υποκειμένου προοικονομείται ποιητικά πριν τον ανακαλύψει κλινικά το πιο «διάσημο αυτί του 19ου αιώνα» (Freud) και τον καταστήσει ψυχαναλυτικό αρχιμήδεια σημείο η λακανική (συμβολο)ποίησι της κλινικής εμπειρίας και ερμηνείας του λόγου του ασυνειδήτου.

Ως ιστός αράχνης

Ισως τώρα, εκ των υστέρων, όπως προ-ειδοποιεί η ψυχανάλυση, φωτίζεται υπό μια άλλη προ-οπτική το ερώτημα: Αλήθεια, τι είναι, στ' αλήθεια, ένα περιοδικό; Ισως τώρα, η γλώσσα ως ιστός αράχνης, όπως την εξεικονίζει ο Lacan, εξ-υφανόντας κυκλοστρόφο τον ιστό της γλώσσας από την ίδια τη σκέψη, δεδομένου ότι έχουμε μόνο τη γλώσσα για να μιλήσουμε για τη γλώσσα, αναδεικνύει ότι η αλήθεια δεν υπάγεται στην περιοδικότητα ούτε περιορίζεται στην επικαι-

Το περιοδικό προσκαλεί σε συζήτηση για το 11ο-12ο τεύχος στις 30 Οκτωβρίου (19.30) στο Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών Αθήνας, Ρεθύμνου 5. Μιλούν οι: Γιάννης Πελοπόντζος, καθηγητής Φιλοσοφίας, Σλόν Κολύρη, ψυχίατρος, Γιάννης Φουρτουνής, αναπληρωτής καθηγητής Παιδείας, Παπαδόπουλος 2018, σ. 39. * Ch. Baudelaire, «À une passante/ Σε μια περαστική», στο Τα άνθη του Κακού, μτφρ. Γ. Κεντρούτης, Αθήνα, Gutenberg 2018, σ. 289. **** W. Benjamin, Σαρλ Μποντλαίρ. Εντας Λυρικός στην ακμή του καπιταλισμού, μτφρ. Γ. Γκουζούλης, Αθήνα, Αλεξάνδρεια 2002, σ. 55.

ρότητα, αλλά περι-στέφεται αδιάκοπα και αναστοχαστικά επί του (παρ)όντος: Αλήθεια, τι είναι, στ' αλήθεια, η αλήθεια; Όπως ο flâneur, η αλήθεια είναι μια (εγ) γραφή που περι-οδεύει, ένα οδόκι που (εγ)γράφεται όχι μόνο περί της διάστασης του χρόνου, αλλά που περι-γράφει περι-πλανώμενη τη διάσταση του χώρου, φυλλ(λ)ο-μεταβαίνοντας μέσα από τις σελίδες της σε μια passante: «δεν ξέρω από πού ήρθες, αγνοείς πού πάω...»* δεδομένου ότι η αλήθεια από το πρώτο μέχρι το τελευταίο τεύχος είναι μια περαστική η οποία, παραφράζοντας τον Benjamin, «είναι ένας εφώτας όχι τόσο με την πρώτη όσο με την τελευταία ματιά»,** αλλά και η οποία, μη πκώντας αποκλειστικά ως αλήθεια, αποδεικνύεται κυριολεκτικά και ουσιαστικά ένα περιοδικό, μια περι-διάβαση στα μονοπάτια της σκέψης, μια αλητεία...

* Βλ. Μ. Foucault, Τι είναι Διαφοτισμός;, μτφρ. Σ. Ροζάνης, Αθήνα, Ερασμός 2003 & Im. Kant, Δοκίμια, μτφρ. Ε. Παπανουτσός, Αθήνα, Δωδώνη 1971. ** Ch. Baudelaire, Ο ζωγράφος της μοντέρνας ζωής, μτφρ. Ε. Βλαβιανού, Αθήνα, Παπαδόπουλος 2018, σ. 39. *** Ch. Baudelaire, «À une passante/ Σε μια περαστική», στο Τα άνθη του Κακού, μτφρ. Γ. Κεντρούτης, Αθήνα, Gutenberg 2018, σ. 289. **** W. Benjamin, Σαρλ Μποντλαίρ. Εντας Λυρικός στην ακμή του καπιταλισμού, μτφρ. Γ. Γκουζούλης, Αθήνα, Αλεξάνδρεια 2002, σ. 55.

Ο Θανάσης Λάγπος είναι δρ. Φιλοσοφίας στο ΕΚΠΑ

«Ο Ιησούς μπροστά στον Πιλάτο», του ρώσου Νικολάι Γκε (1890). Στη μεταξύ τους σπικιομυθία ο Πιλάτος θέτει το περίφημο ερώτημα «τί ἐστιν ἀλήθεια;» (Κατά Ιωάννη 18, 38), αφού πρωτίστερα ο Ιησούς του αποκάλυψε τον σκοπό της δράσης του: «εις τούτο γεγέννημαι και εἰς τούτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μάρτυρῶμαι τῆ ἀλήθειᾳ» (Ιω. 18, 37)